



## בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 16357-02-20 מ' נ' מ'  
כב' הרשמת עינת גלעד משולם

תובעת

ר' מ'

ע"י ב"כ עו"ד קרן ברק ו/או מרק לייזרוביץ

נגד

נתבע

א' מ'

ע"י ב"כ עו"ד קרן לנציאנו ו/או תומר פרייז

המשיבה לעניין האגרה

מדינת ישראל

ע"י ב"כ מפרקליטות מחוז תל אביב (אזרחי)

### החלטה

עניינה של החלטה זו הוא בשאלת סכום האגרה שעל התובעת לשלם בגין תביעה נזיקית שהוגשה לבית משפט לענייני משפחה. השאלה נבחנת, בין היתר, נוכח החלטת נשיאת בית המשפט העליון, כבוד השופטת אסתר חיות, בדנ"א 1292/20 פלונית נ' פלוני (19.07.2020).

תקנות בית המשפט לענייני משפחה (אגרות), תשנ"ו-1995, יכונן להלן-**תקנות האגרות במשפחה**. תקנות בתי המשפט (אגרות), תשס"ז-2007, יכונן להלן-**תקנות האגרות הכלליות**.

בתיק זה הגישה המדינה שתי עמדות. האחת, עובר לפרסום החלטת נשיאת בית המשפט העליון כבוד השופטת אסתר חיות, שבה עתרה המדינה לפרשנות דווקנית ומצומצמת של תקנות האגרות במשפחה ואי החלת תקנות האגרות הכלליות. השנייה, עמדה מעודכנת מטעם המדינה, אשר הוגשה לאחר החלטת בית המשפט העליון ובה הובעה עמדה מרוככת ואף הסכמת המדינה להחיל בנסיבות תיק זה את תקנה 5א לתקנות האגרות הכלליות ביחס לנזקים בשל עבירות מין ולשלם אגרה מופחתת בגינם.

המחלוקת העיקרית היא, אם כן, האם על התובעת להשלים את סכום האגרה לשיעור של אחוז מסכום התביעה בגין נזקי גוף, שלא בשל עבירות מין, בהתאם לסעיף 1 לתוספת הראשונה לתקנות האגרות משפחה שכותרתה **"תביעה לסכום כסף קצוב"** או שמא יש מקום להחיל את הוראות תקנה 5 לתקנות האגרות הכלליות, שעניינה **"אגרה לתביעה לפיצויים בשל נזקי גוף"**.

### רקע

1. ביום 6.2.20 הגישה התובעת כתב תביעה אשר על גביו נכתב: **"מהות התביעה: תביעה אחרת לפי סעיף 6 לתקנות האגרות – פיצוי נזיקין (נזקי גוף בלבד) לפי פקודת הנזיקין"**. עוד צוין בכתב התביעה: **"סכום התביעה: לפי הערכת כב' בית המשפט"**. בעת פתיחת התיק נשאה התובעת באגרה בסך של 508 ₪.

2. התובעת עתרה לקבל פיצויים בגין נזקים, שכנטען, גרם לה הנתבע במהלך שנות נישואיהם. כעולה מכתב התביעה הנתבע נקט כלפיה באלימות מינית, פיזית ורגשית, ששיאם בשבירת צלעותיה ושבירת



## בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 20-02-16357 מ' נ' מ'  
כב' הרשמת עינת גלעד משולם

כתפה. כתוצאה מתקיפות הנתבע היא נזקקה לטיפולים רפואיים, היא סבלה מסימפטומים פוסט-טראומטיים ונקבעו לה אחוזי נכות. לטענתה, הנתבע הפר חובה חקוקה, תקף אותה וגרם לה לנזקים ומשכך היא זכאית לפיצוי בגין נזק מיוחד (הפסדי שכר בעבר, עזרת הזולת בעבר, הוצאות רפואיות בעבר והוצאות נסיעה בעבר) ובגין נזק כללי (כאב וסבל, אובדן השתכרות, הוצאות רפואיות בעתיד, הוצאות נסיעה בעתיד, עזרת הזולת/בעלי מקצוע בעתיד). כתב התביעה נתמך בתצהיר התובעת, במסמכים רפואיים ובחוות דעת (אורתופדית ופסיכיאטרית).

3. ביום 7.2.20 קבעה כבוד השופטת שביט פינקלשטיין כך: "מאחר ומדובר בתביעה כספית ובשים לב לתקנות הנוהגות בבית המשפט לענייני משפחה – סוגיית היקף ותשלום האגרה תיבחן בשנית על ידי כב' הרשמת. ת.פ. 30 ימים".

4. משהועבר התיק לטיפול התבקשה עמדת התובעת וזו התקבלה. התובעת טענה, כי מדובר בתביעת נזקי גוף, נזקיה נגרמו בגין תקיפות מיניות ובגין תקיפה פיזית וכי לא ניתן לכמת את הנזק הכללי. לענין סיווג האגרה הפנתה התובעת להחלטת כבוד השופטת רוסמן-גליס (הרשמת דאז) בתמ"ש 21895-01-14 פלוגית נ' אלמוני (18.5.15).

5. בהחלטה מיום 10.2.20 נקבע כי הואיל ומדובר בסוגיית אגרה יש לקבלת את עמדת המדינה. עוד נקבע ש"המשיב אף הוא רשאי למסור עמדתו בהיקף של שני עמודים". עד כה לא הוגשה עמדת המשיב בסוגיית האגרה. ביום 10.8.20 הוגש כתב הגנה מטעם המשיב, המחזיק 12 עמודים (לא כולל נספחים), אף בו אין התייחסות לסוגיית האגרה.

### עמדת המדינה

6. עמדת המדינה הוגשה לראשונה ביום 20.7.20. בעמדה זו נטען כי התובעת אינה מצביעה על הוראת דין שמכוחה רשאי בית המשפט לסווג תביעה שלא בהתאם לאחד מסוגי התביעות שמנויות בתוספת לתקנות האגרות במשפחה; תקנות האגרות תוקנו בשנת 2018 ואולם התיקון לא אימץ הוראות מיוחדות ביחס לתביעות בגין נזקי גוף ומשכך אין מדובר בלאקונה אלא בהסדר שלילי; אף אם ישנו קושי לאמוד את סכום הנזק, על התובעת לאמוד את תביעתה כמיטב יכולתה.

7. ביום 21.7.20 הוגשה "הודעת עדכון מטעם המדינה" (להלן-**הודעת העדכון**). בהודעת העדכון הפנתה המדינה להחלטת נשיאת בית המשפט העליון, כבוד השופטת אסתר חיות, בדנ"א 1292/20 פלוגית נ' פלוגי (19.07.2020) (להלן-דנ"א 1292/20 או **החלטת בית המשפט העליון**). בהחלטה שנתנה בו ביום התבקשה המדינה להגיש עמדה ביחס לנפקות החלטת בית המשפט העליון לתיק דנן.

8. למחרת היום, הוגשה הודעת המדינה ובה עמדה מעודכנת בזיקה להחלטת בית המשפט העליון (להלן-**עמדת המדינה המעודכנת**), כמפורט:

8.1. במקרה דנן יש מקום להחיל את תקנה 5א לתקנות האגרות הכלליות.



## בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 20-02-16357 מ' נ' מ'  
כב' הרשמת עינת גלעד משולם

- 8.2. תקנה 2(ב) לתקנות האגרות במשפחה קובעת, שתשולם אגרה בגין כל תביעה ותביעה וכן, בגין כל אחד מהפריטים הנתבעים 1 ו-2 לתוספת הראשונה.
- 8.3. על התובעת לשלם אגרה בהתאם להוראות תקנה 5א לתקנות האגרות הכלליות וזאת ביחס לנזקים שהם "בשל עבירות מין".
- 8.4. ביחס לנזקים אחרים שאינם "בשל עבירות מין" ובכלל זה תביעות לסכום קצוב, לרבות נזקי גוף, על התובעת לשלם אגרה בהתאם לפרט המתאים בתוספת הראשונה לתקנות האגרות במשפחה.

### תגובת התובעת לעמדת המדינה

9. ביום 14.8.20 הוגשה תגובת התובעת, להלן תמצית טענותיה:
- 9.1. בית המשפט מתבקש להורות כי האגרה בתיק תהיה בסך של 502 ₪ בהתאם לפרט 2א לתוספת לתקנות האגרות הכלליות ועוד 1,218 ₪ בהתאם לפרט 35 לתוספת לתקנות אלה.
- 9.2. התביעה דן היא תביעה משולבת בגין התעללות מינית ארוכת שנים עם נזק נפשי שנגרם כתוצאה משתי תקיפות ספציפיות.
- 9.3. החלטת בית המשפט העליון, קובעת שלבית המשפט לענייני משפחה יש שיקול דעת רחב להחליט באשר לאגרה בהליכים שנוגעים לנזקי גוף בכלל ולתקיפה מינית בפרט.
- 9.4. תכלית תיקון תקנות האגרות הכלליות היה "להקל על נפגעי עבירות מין, שהיא ממילא פגועה ומוחלשת". תכליתה המקורית של תקנה 5 לתקנות האגרות הכלליות היא להקל על התובע.
- 9.5. אין הצדקה שלא להחיל את הרציונל של אוכלוסייה מוחלשת שנקבע לגבי נפגעי עבירות מין על אוכלוסיית הנפגעים מנזקי גוף המהווה אוכלוסייה מוחלשת בפני עצמה. הדבר נכון במיוחד כאשר מדובר בתביעה משולבת של פגיעות מיניות מורכבות במשך שנים עם אירוע של נזקי גוף.
10. ביום 17.8.20 כימתה התובעת את סעדיה הנתבעים בסך כולל של 2,700,000 ₪ באופן הבא: 270,000 ₪ בגין נזק מהתקיפה המינית והיתרה, 2,430,000 ₪ בגין נזקי גוף ונפש כתוצאה מהתקיפות הפיזיות. כפועל יוצא לשיטתה עליה לשלם אגרה בסך של 502 ₪ בגין הסעדים בזיקה לנזקים הנובעים מעבירות המין (בהתאם לתקנה 5א לתקנות האגרות הכלליות) בתוספת אגרה בסך 1,128 ₪ בגין סעדים בשל נזקי גוף (בהתאם לתקנה 5 לתקנות האגרות הכלליות, ופרט 35 לתוספת לתקנות האגרות הכלליות).

### דיון

11. תקנה 2(א) לתקנות האגרות במשפחה קובעת כך:
- "לא יזקק בית משפט לכל הליך, אלא אם כן שולמה בעד ההליך האגרה הקבועה בתוספת הראשונה ואגרת הפרוטוקול הקבועה בתוספת השניה (להלן שתיהן כאחת – האגרה), זולת אם מביא ההליך פטור מתשלום האגרה".



## בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 20-02-16357 מ' נ' מ'  
כב' הרשמת עינת גלעד משולם

כותרת כתב התביעה "פיצוי נזיקין (נזקי גוף בלבד) לפי פקודת הנזיקין". התביעה סווגה במערכת "נט המשפט" כ"תביעה כספית לסכום כסף בלתי קצוב". התובעת שילמה סך של 508 ₪ כאגרת פתיחה, זאת בהתאם לפרט 2א לתוספת הראשונה לתקנות האגרות במשפחה.

12. עמדת התובעת מיום 9.2.20 היא, שיש להותיר את האגרה על סך של 508 ₪ ולחלופין להעמידה על גובה האגרה הנדרשת בתשלום בגין תביעות נזקי גוף על פי תקנה 5 לתקנות האגרות הכלליות, פרט 34 לתקנות ודהיינו סך של 715 ₪. לאחר קבלת עמדת המדינה, עדכנה התובעת את עמדתה (רישא התגובה מיום 14.8.20 וסיפא התגובה מיום 17.8.20): לטענתה, סכום האגרה שעליה לשאת בו בגין הגשת התובענה הוא 1,720 ₪: סך של 502 ₪ בגין נזקים כתוצאה מעבירות מין, בהתאם לתקנה 5א לתקנות האגרות הכלליות, פרט 2א לתוספת לתקנות האגרות הכלליות; בצירוף סך של 1,218 ₪, בגין נזקי גוף, בהתאם לתקנה 5 לתקנות האגרות הכלליות, תקנה 5(ב)(1), פרט 35 לתוספת לתקנות האגרות הכלליות.

13. תקנה 5 לתקנות האגרות הכלליות קובעת כך:

**"בתביעה לפיצויים בשל נזקי גוף תשולם אגרה לפי פרטים 2 או 9 בתוספת, לפי הענין, ואולם תביעת נזקי גוף הנגררת להרשעה בפלילים כמשמעותה בסעיף 77 לחוק, למעט כאמור בתקנה 5א, תשולם האגרה לפי פרט 2 בתוספת" (ההדגשה הוספה).**

תקנה 5א לתקנות האגרות הכלליות קובעת כך:

**"בתביעה הנגררת להרשעה בפלילים בעבירות מין לפי סימן ה' בפרק י' לחוק העונשין או בתביעה שהגיש הנפגע נגד מי שביצע מעשה המהווה עבירת מין בשל עבירות מין שנעברו כלפיו לפי סימן ה' האמור או בתביעה לפי חוק למניעת הטרדה מינית, התשנ"ח-1998, תשולם אגרה לפי פרט 2א או 9א שבתוספת, לפי העניין" (ההדגשה הוספה).**

שיעור האגרה ב"תביעה לפיצויים בשל נזקי גוף", היא בהתאם לתקנה 5 לתקנות האגרות הכלליות הקובעת שיעור אגרה קצובה בסך 6,869 ₪ או בסך 42,932 ₪, באופן המותנה בערכאה שאליה הוגשה התובענה (פריטים 2, 9 לתוספת לתקנות האגרות הכלליות, בהתאמה).

לצד זאת, תקנה 5(ב) קובעת את אופן ומועד ביצוע התשלום, כך שראשית יישא תובע בסכום מופחת בהתאם לפריטים 34 או 35 לתוספת (715 ₪ ו-1,218 ₪ בהתאמה) ואילו יתרת התשלום תבוצע בשיעורים ובמועדים כמפורט בתקנות, על ידי התובע או על ידי הנתבע, בזיקה לתוצאת ההליך (תקנות 5(ב)(1) – 5(ב)(7) לתקנות האגרות הכלליות).

יוצא אפוא שעתירת התובעת דכאן מגלמת בקשה "לגזור" את סכום האגרה המשולמת בגין תביעות נזקי גוף מתקנות האגרות הכלליות, תוך החלת ההסדר שבו שיעור האגרה בשלמותו נקבע רק לאחר סיום ההליך ובהתאם לתוצאותיו כמוסדר בתקנה 5 על תת-סעיפיה.

14. עמדת המדינה הראשונה, שקדמה לפרסום החלטת בית המשפט העליון הייתה, כי על התובעת לשום את שווי תביעתה ולשאת באגרה לפי פרט 1א לתוספת הראשונה לתקנות האגרות במשפחה, כלומר לשאת באגרה בשיעור של אחוז מהסכום הנתבע ללא הבחנה בין עילות התביעה. בעמדתה זו הדגישה 4 מתוך 14



## בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 20-02-16357 מ' נ' מ'  
כב' הרשמת עינת גלעד משולם

המדינה, בין היתר, את מגבלות הסמכות של בית המשפט לענייני משפחה לפסוק בהתאם לתקנות האגרות במשפחה, נוכח העובדה שמחוקק המשנה מצא לייחד לבתי המשפט לענייני משפחה הסדר נורמטיבי שונה לעניין האגרות (סעיף 3 לעמדת המדינה מיום 20.7.20). בתוך כך הפנתה לפסק הדין של כבוד השופט נ' הנדל ברע"א 7031/12 **שערי צדק המרכז הרפואי נ' פלונית** פסקה 6 (23.10.13), (להלן - **עניין שערי צדק**), שבו נקבע כי, **"עסקינן בתקנות האגרות שמטבען הן טכניות, מצומצמות ודוקניות. מטרתן לקבוע כללים ברורים. אין זה אומר שתקנות האגרות אינן מקנות שיקול דעת לבית המשפט במקרים מסוימים. עם זאת, בהיעדר הוראה שמעניקה שיקול דעת לבית המשפט ידיו כבולות"**.

15. תחילה יצוין, שקביעת כבוד השופט הנדל **בעניין שערי צדק** נעשתה על רקע נסיבות שבהן בית המשפט המחוזי מצא לנכון לחרוג מהסנקציה הגלומה בתקנה 5(ג) לתקנות האגרות הכלליות והשית את האגרה על הנתבע חלף התובעת, חרף העובדה שדחה את חלקה הארי של התובעתה ופסק סך הנמוך מ-60% מסמכות בית משפט השלום. כבוד השופט הנדל הבהיר, כי תכלית הסנקציה היא לווסת את העומסים ולנתב נכונה את התביעות לפיצוי בנזקי גוף בין הערכאות השונות. עוד הוסיף, כי שאיפת בית המשפט המחוזי להגיע לתוצאה הנראית לו נכונה במקרה הקונקרטי אינה מתירה לו לחרוג ולהפעיל שיקול דעת כאשר הדין אינו מאפשר זאת בהתאם להוראות התקנות (**עניין שערי צדק**, פסקה 6). נדמה, כי שונים הם פני הדברים בתכלית מהמקרה דנן, שכן תקנות האגרות במשפחה אינן קובעות הוראה קונקרטית באשר לתובענות בגין נזקי גוף. למעשה, אין בהן הסדר לעניין תשלום אגרה בגין תובענות לנזקי גוף וזאת בשונה ממצב שבו בית המשפט בחר שלא לאמץ הוראה מפורשת כמצוין בתקנה 5(ג) לתקנות האגרות הכלליות.

16. זאת ועוד, נוכח התפתחות הפסיקה, כפי שיפורט להלן, ובפרט לאור החלטת נשיאת בית המשפט העליון, נחזה כי אף אם הייתה הלכה בדבר הגבלת שיקול הדעת המוקנה לבית המשפט לענייני משפחה ולאפשרות להחיל את תקנות האגרות הכלליות - אזי זו אינה קיימת עוד, מעת שנקבע כי לא נשללה האפשרות ליישם את הוראות תקנה 5א לתקנות האגרות הכלליות במקרים המתאימים בבית המשפט לענייני משפחה. בהתאם לכך, לאחר החלטת בית המשפט העליון אף הוגשה הודעת המדינה ומיד לאחריה עמדה מעודכנת מטעמה ביחס לנסיבות תיק זה. **עמדת המדינה המעודכנת היא כי יש להחיל את תקנה 5א לתקנות האגרות הכלליות בתיק זה**, ביחס לנזקים בשל עבירות מין בלבד. עמדת המדינה המעודכנת לעניין זה מתיישבת עם ההלכה שנקבע בדנ"א 1292/20.

### החלת תקנה 5א לתקנות האגרות הכלליות

17. כבוד הנשיאה חיות עמדה בדנ"א 1292/20 על הקושי המתעורר מקיומם של הסדרים שונים החלים על בעלי דין בערכאות השונות בעניינים שהם לכאורה זהים: **"לטענת המבקשת, הבדל זה פוגע בזכות לשוויון של נפגעי עבירות מין במשפחה ובזכות הגישה לערכאות. סוגיות אלו, ובפרט הפגיעה הפוטנציאלית בזכות הגישה לערכאות בשל סכומי האגרה שיש להפקיד לצורך פתיחת התביעה, אכן מעוררות קושי"** (פסקה 10).



## בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 20-02-16357 מ' נ' מ'  
כב' הרשמת עינת גלעד משולם

בהקשר זה הוסיפה וקבעה בהמשך החלטתה כך :

"באופן דומה, אף לא מצאתי כי פסק הדין שולל את שיקול דעתו של בית המשפט לענייני משפחה מלהחיל, במקרים המתאימים, את הוראת תקנה 5 לתקנות האגרות על תובענות בשל עבירות מין המוגשות לבית המשפט לענייני משפחה (והמבקשת עצמה הפנתה להחלטה בתמ"ש 14-01-21895 פלונית נ' פלוני [פורסם בנבו] (18.3.2015) בה נעשה כן). זאת, על מנת לקיים את תכליתו של התיקון לתקנות האגרות להקל על נפגעי עבירות מין, אוכלוסייה שהיא ממילא פגועה ומוחלשת, להגיש תביעות בגין נזקים שנגרמו להם" (שם).

מכאן, שלבית המשפט לענייני משפחה סמכות להחיל את תקנה 5 לתקנות האגרות הכלליות במקרים מתאימים, מקום שהחלטה מקיימת את תכליתו של התיקון לחוק.

18. כאמור, עמדת המדינה המעודכנת, ביחס לנסיבות תיק זה היא, כי "התובעת זכאית לשלם אגרה לפי תקנה 5 לתקנות האגרות הכלליות בגין נזקים שהם "בשל עבירות מין" (סעיף 6 לעמדת המדינה מיום 22.7.20). ודוק: המדינה היא בבחינת בעל דין בהליכים בעניין האגרה (כבוד הנשיא גרוניס, ע"א 10537/03 מדינת ישראל (הנהלת בתי המשפט- המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות נ' יש-גד תעשיות לתשתית (1993) בע"מ, פ"ד נט(1) 649,642 (2004), כבוד השופט רונן בת"א 17949-03-17 קלינסקי נ' נחמה (12.11.18)).

לפיכך, יש להחיל את הוראות תקנה 5 לתקנות האגרות הכלליות ביחס לסעדים הנתבעים בשל עבירות מין, כמפורט להלן :

בכתב התביעה ובנספחיו מתוארת מסכת עובדתית קשה, כאשר התובעת מחלקת את ציר הזמן לשלושה חלקים: האחד, לפני "התקיפה הראשונה" שלכאורה התרחשה בשנת 2014. השני, תקופת הביניים שבין שנת 2014 ועד "התקיפה השנייה" שלכאורה אירעה ב-21.4.19, השלישי מיום 21.4.19 ואילך (סעיף 21 לכתב התביעה). באשר ל"תקיפה הראשונה" ול"תקיפה השנייה" מתארת התובעת תקיפות פיזיות ספציפיות, שלכאורה אינן בשל עבירת מין (סעיפים 8-10; 15, 16 לכתב התביעה; רישא עמוד 2 לתגובה מיום 17.8.20). באשר לפגיעות מיניות, התובעת אינה מציינת פגיעה מינית אחת מסוימת, אלא מתארת התנהלות בת שנים, במהלכן הנתבע נקט כנטען ב"התנהגות אגרסיבית... שבאה לידי ביטוי בעיקר בכפיית יחסי מין" (סעיף 3 לכתב התביעה); "ביצע בתובעת מעשי אלימות קשים הן פיזית והן מינית" ו- "נקט בהפעלת כוח ומניפולציות רגשיות קשות על התובעת לצורך סיפוק יצריו החולניים" (סעיפים א'-ב' בפרק "החבות" בכתב התביעה). בחינת הטענות בהקשרם ואף בחינת נספחי כתב התביעה, מלמדת לכאורה על מעשים שנקט הנתבע כלפי התובעת, העונים על ההגדרה המצויה בתקנה 5 לתקנות האגרות הכלליות.

19. משכך, בהתאם לאמור בכתב התביעה, בשים לב להסכמת המדינה כפי שהובעה בעמדה המעודכנת וכן לתכלית תקנה 5 לתקנות האגרות הכלליות, יש להחילה בנסיבות תיק זה באשר לנזקים הנתבעים בשל עבירות מין בחיי הנישואין. בהקשר זה יוזכר ההכרח להקל על זכות הגישה לערכאות של נפגעות עבירות מין, בפן של מחסום תשלום האגרה, בפרט בבית המשפט לענייני משפחה, שבו פעמים



## בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 20-02-16357 מ' נ' מ'  
כב' הרשמת עינת גלעד משולם

רבות מתקיימים יחסי תלות בין הצדדים, המקשים על קבלת החלטה של תובעת) לפעול למיציא זכויות נגד בן או בת משפחה. ראו דברי כבוד השופטת רוסמן-גליס (הרשמת דאז) בתמ"ש 21895-01-14 **פלונית נ' אלמוני** פסקה 29 (18.3.15) (להלן-**עניין אלמוני**): "נראה לכאורה כי הקלה זו דרושה ביתר שאת, בנוגע לנפגעי עבירות מין בתוך המשפחה, לנוכח הקושי המובן לחשוף את הדברים כנגד בן משפחה והקושי המובן והמוגבר לנהל את ההליך כנגדו".

יודגש, החלטה זו יפה אך ורק לשאלת סיווג האגרה וקביעת סכומה ואין בה משום קביעת מסמרות באשר להליך העיקרי שיתכן שבו, לאחר שמיעת ראיות ובחינה מעמיקה, ייקבע אחרת. כלשון כבוד השופט רובינשטיין, ההחלטה אינה "בטרקלין התביעה אלא בפרוזדור שלפניו – קרי בשאלת סיווג התביעה לצרכי אגרה" (רע"א 5027/09 **פלונית נ' משרד המשפטים ואח'** פסקה ג' (2.6.10)).

### סיווג התובענה כתובענה "לפיצויים בשל נזקי גוף" בהיבט של האגרה

20. בטרם אדרש לשאלה, האם ניתן וראוי להחיל בבית המשפט לענייני משפחה את תקנה 5 לתקנות האגרות הכלליות, שעניינה אגרה בתביעות לפיצויים בשל נזקי גוף, יש לבחון האם המקרה דנן נכנס בגדר המונח "תביעה לפיצויים בשל נזקי גוף".

21. כפי שצוין, לא אחת, שיקולי אגרה נבחנים ביחס לנסיבות כל תיק ותיק. הם נושאים בחובם השלכות רוחב וכן שיקולים מערכתיים החורגים לעיתים מהמקרה המסוים הנבחן. לחיוב באגרה ישנן תכליות שונות כגון מניעת הליכי סרק, השתתפות בעלות ההליך השיפוטי, איזון בין זכויות הצדדים, מניעת הגשת תביעות מופרזות או מניעת הגשת תביעות שעלולות לעכב או למנוע הליכים מקבילים ומנגד איזון עם הצורך להימנע מנעילת שערי בית המשפט בשל האגרה (ע"א 8974/04 **פלוני נ' פלונית** (18.1.05); בשג"ץ 3320/11 **מעוז נ' הנהלת בתי המשפט** (11.5.11)).

לפיכך, בתביעות לפיצויים בשל נזקי גוף, שבירורן עלול להמשך זמן רב ולעיתים סכומן גבוה, ישנה חשיבות יתרה לסיווג התביעה והסעדים הנתבעים בה, כך שהאגרה המופחתת תחול רק במקרים שבהם מדובר בתביעה לפיצויים בשל נזקי גוף ולא בתביעה המסווה סעדים אחרים (ראו דברי כבוד השופטת סנונית-פורר, הרשמת דאז, בתמ"ש 46358-02-10 **פלונית נ' אלמונית** (19.1.12), פסקה 42). יוצא אפוא שההחלטה בתיק זה אינה מלמדת בהכרח על החלטות שיינתנו בתיקים אחרים, שכן נדרשת בחינה מדוקדקת של כל תובענה "**בהסתמך על העובדות, על עילות הנזק ועל ראשי הנזק, כפי שאלה נטענים ונתבעים בכתב התביעה**" (כבוד השופט אלון, רע"א 5237/06 **מדינת ישראל-הנהלת בתי המשפט נ' ראלב מנסור** פסקה 15 (06.07.2008); להלן-**עניין מנסור**).

22. המדינה לא טענה, כי התובענה אינה בבחינת תובענה לפיצויים בגין נזקי גוף, בשתי העמדות שהוגשו מטעמה לתיק. נהפוך הוא, בפתח עמדת המדינה הראשונה נכתב כך: "**עניינו של ההליך, כעולה מכתב התביעה, תביעת נזקי גוף**" (סעיף 1 לעמדת המדינה מיום 20.7.20). אף לא נטען, כי ראשי הנזק הנמנים בה אינם מהווים תביעה לפיצויים בשל נזק גוף. עיקר יהבה של המדינה נעוץ בכך, שתקנות האגרות במשפחה אינן מתייחסות במובחן לסוג זה של תובענות ולכן לטעמה יש לשום את הנזקים ולשלם





## בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 16357-02-20 מ' נ' מ'  
כב' הרשמת עינת גלעד משולם

אגרה בגינה כתובענה לסכום כסף קצוב. חרף העובדה, שהמדינה לא העלתה טענות אלה שומה על בית המשפט לבחון את כתב התביעה לשם סיווג נכון לצרכי האגרה.

23. תקנה 1 לתקנות האגרות הכלליות, מגדירה "תביעה לפיצויים בשל נזק גוף" באופן הבא: "לרבות תביעה לשיפוי או לפיצוי על תשלום פנסיה, תגמולים וכל הוצאה אחרת ששולמו או שישולמו בשל נזקי גוף, לרבות תביעה לפי חוק הפיצויים". פרט לכך, תקנה 5 לתקנות האגרות הכלליות אינה מפרטת מה הם הנזקים הנכנסים בגדר הביטוי "נזקי גוף". בפסיקה נקבע כי ההגדרה הקבועה למונח "נזקי גוף" בדברי חקיקה אחרים - "מוות, מחלה, פגיעה או ליקוי גופני, נפשי או שכלי...", משקפת את המשמעות המקובלת של המונח ומועילה בשל החתירה לאחידות בפרשנות מונחי חקיקה (רע"א 4895/19 פלוני (קטיין) נ' מכבי שירותי בריאות (18.07.2019), פסקה 5; עניין מנסור, פסקה 6).

24. מבלי לקבוע מסמרות לעיצומה של התובענה, לשם בחינת תשלום האגרה בלבד ומבלי להידרש לטענות העולות מכתב ההגנה השמורות להליך העיקרי, נסיבות העניין אינן מעלות קושי באשר לסיווג התביעה, כתביעה לפיצויים בשל נזקי גוף. בכתב התביעה, נטען, כי פגיעות מיניות מתמשכות ותקיפות פיזיות מצד הנתבע, גרמו לכך שנותרה לתובעת נכות אורתופדית בשיעור 20% (סעיף 20 לכתב התביעה), נכות נפשית בשיעור כולל של 30% (סעיף 21 לכתב התביעה), ותסמונת בתר חבלתית מורכבת (סעיף 22 לכתב התביעה). באשר לנכות האורתופדית הנטענת, אזי מדובר בנזק גופני מובהק, שנגרם לכתפה של התובעת כתוצאה מחבלה (ראו נספח 2 לכתב התביעה). לצד זאת, באשר לסיווגה של פגיעה נפשית נקבע בעניין מנסור כך: "אין ספק, כי מכוח ההגדרה שבחוק הפיצויים ומכוח הגיונם של דברים ומבחינת הפסיקה, פגיעה נפשית הנגרמת לאדם אגב פגיעה פיזית בגופו, נכללת גם היא בגדרו של נזק גוף" (ההדגשה הוספה). בענייננו, הפגיעה הנפשית שלה טוענת התובעת תואמת את ההגדרה שלעיל, שכן הפגיעה הנפשית נגרמה אגב פגיעה פיזית בה (נספח 3 לכתב התביעה). נוסף על כך, ראשי הנזק, אשר פורטו בסעיף 30 לכתב התביעה מתיישבים עם היות התביעה תביעה לפיצויים בגין נזקי גוף. כך לדוגמה, פיצוי בגין "כאב וסבל" שמקורו מפגיעה בגוף מהווה תביעה לפיצויים בשל נזק גוף (עניין מנסור, סעיף 14); הפסדי השתכרות בעבר ואובדן כושר השתכרות כאשר אלו נגרמים כתוצאה מנזק גופני או נפשי הוכרו כנזק מעין זה (עניין מנסור, סעיפים 11, 12); וכך לגבי הוצאות רפואיות והוצאות בגין טיפולים (עניין מנסור, סעיף 15), להן מתווספות הוצאות נסיעה לאותם טיפולים. לסיכום, לאחר בחינת העובדות והטענות מכתב התביעה ניתן לקבוע, כי הנזקים שנגרמו למבקשת ובגינם היא עותרת לקבלת פיצוי, נכנסים בגדר המונח "נזקי גוף" על פי דין וכהגדרתו בפסיקה ומשכך מדובר ב"תביעה לפיצויים בשל נזקי גוף".

### החלת תקנה 5 לתקנות האגרות הכלליות על הליכים המתנהלים בבית המשפט לענייני משפחה

25. תקנה 5 לתקנות האגרות הכלליות עניינה בתביעות לפיצויים בשל נזקי גוף. התקנה קובעת אגרה התחלתית קבועה והסדר מיוחד בנוגע לאופן ולמועד תשלומה לאחר סיום ההליך. טענת התובעת בהקשר זה היא, כי "כפי שלביהמ"ש סמכות להחיל את תקנה 5 לתקנות האגרות, כך שמורה לו הזכות להחיל את תקנה 5 לתקנות האגרות" (עמוד 2 לתגובה מיום 14.8.20).





## בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 20-02-16357 מ' נ' מ'  
כב' הרשמת עינת גלעד משולם

מנגד עמדת המדינה המעודכנת היא כי ביחס לתביעה בגין נזקי גוף, שאינה בשל עבירות מין, על התובעת לשאת באגרה בת אחוז מהסכום הנתבע כתובענה לסכום כסף קצוב.

26. הנימוקים כנגד החלת התקנות הכלליות נמנו בהרחבה בעמדת המדינה הראשונה. עמדת המדינה המעודכנת, לאחר החלטת בית המשפט העליון, לא נשאה נימוקים לעניין זה, אלא דרישה שיש לשום "עניינים אחרים שהתובעת תובעת" ובכלל זה נזקי גוף ולשלם בגינם אגרה בת אחוז מהסכום הנתבע (סעיף 5 לעמדת המדינה המעודכנת).

27. כאמור, המדינה עמדה על חיוב התובעת בתשלום אגרה בגין תביעה לסכום כסף קצוב, לפי פרט 1 לתוספת הראשונה לתקנות האגרות במשפחה. לתמיכה בטענה זו, הפנה ב"כ המדינה לפסק הדין שניתן ברע"א 5027/09 **פלונית נ' משרד המשפטים ואח'** (2.6.10) (להלן-**פלונית**), וטען כי השוני שבין סכומי האגרות בתביעות לנזקי גוף "לא הביא את בית המשפט העליון לשנות את סיווג האגרה שנקבע למבקשת והכל בהתאם לתקנות המיוחדות לבית המשפט לענייני משפחה" (סעיף 7 לעמדת המדינה מיום 20.7.20).

לא מצאתי לקבל טענה זו על רקע נסיבות תיק זה. ראשית, **בעניין פלונית** נבחנה שאלת סיווג האגרה בעת שהונחה לכתחילה בבית המשפט תביעה לסכום כסף קצוב (פסקה י"ז). שנית, **בעניין פלונית** נדונה תביעת אישה כנגד בעלה לשעבר וכנגד המדינה בגין "דרך הייסורים" שעברה מהמועד שבו ביקשה להתגרש מבעלה (1976) ועד להתרתה הסופית להינשא (שנת 2006). התובעת עתרה לפיצוי בסך 4,650,000 ₪ בגין נזקים שנגרמו לה עקב סרבנות למתן גט ולא בגין נזקים שנגרמו בשל פגיעות גופניות, זאת בשונה מהמקרה דנן (השוו **עניין אלמוני**, פסקה 36). שלישית, הדיון בבית המשפט העליון **בעניין פלונית**, נסב, בין היתר, סביב שאלת סיווג נזקי התובעת כ"נזקי גוף" כמשמעותם בדין. בסופו של יום, כבוד השופט רובינשטיין קבע כי אין לראות את התביעה כתביעה בגין נזקי גוף כלל, שכן פיצויים בשל עוגמת נפש שלא גרמה לנזק גופני אינם באים בגדר פיצויים בשל "נזק גוף" (עניין פלונית, סיפא פסקה י"ט) אף זאת בשונה מהמקרה דנן.

28. יודגש, לא נעלמה מעיני הקביעה בעניין פלונית לפיה, אין הכרח להכריע בשאלת סיווג התביעה כתביעה לפיצויים בשל נזקי גוף "כיון שבתקנות החלות בבית המשפט לענייני משפחה עסקינן, ואין ההבחנה בין נזקי גוף לנזקים אחרים נכללת בהן..." (עניין פלונית פסקה י"ט, וראו סעיף 11 לעמדת המדינה מיום 20.7.20). כבוד השופט רובינשטיין אף עומד על ההבחנה שבין התקנות ומציין, כי אחוז האגרה הנדרש בתביעה לסכום כסף קצוב נמוך בתקנות האגרות במשפחה מזה הנקוב בתקנות האגרות הכלליות ויתכן שיש בכך מענה לטענות בדבר ההפליה ביחס לתובעים בבית המשפט למשפחה לעומת תובעים בערכאה האזרחית. בתוך כך הוסיף "ובסופו של יום, אף שבבתי המשפט לענייני משפחה נדונות תביעות שביסודן סבל נפשי ועגמת נפש, בכלל אין הם דנים בתביעות לנזקי גוף, בודאי לא בעניין שבשגרה, ודבר זה עשוי להסביר אף הוא מדוע קטגוריית נזקי הגוף לא בא זכרה בתקנות בית המשפט למשפחה (אגרות)" (פסקה כ', ההדגשה הוספה).



## בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 20-02-16357 מ' נ' מ'  
כב' הרשמת עינת גלעד משולם

דא עקא, שלפני מספר חודשים נקבע, כי "באה העת להעמיד הלכה על מכונה" (כבוד השופטת וילנר, רע"א 8368/18 פלונית נ' פלוני (11.2.2020); להלן-עניין פלונית 2020). בעניין פלונית 2020 נבחנה השאלה לאיזו ערכאה נתונה הסמכות העניינית לדון בתובענות נזיקין בגין פגיעות מיניות. כבוד השופטת וילנר, בהסכמת כבוד השופטת ברון וכבוד השופט מינץ, קבעה כי תובענה מעין זו "עילתה סכסוך בתוך המשפחה" ולכן יש לבררה בבית המשפט לענייני משפחה, באופן המתיישב עם תכליות החוק, עם המסגרת הדיונית והראייתית הגמישה ועם הפרקטיקה הנוהגת. עוד נקבע, כי "אף שהדיון במקרה זה יעסוק בסוגיית הסמכות העניינית לדון בתובענות נזיקין בגין פגיעות מיניות במשפחה, הרי שאני סבורה כי הוא רלוונטי באותה המידה אף בכל הנוגע לתובענות נזיקין בגין אלימות במשפחה – פיזית או נפשית, וכי יש להחיל את הקביעות שלהלן, בשינויים המחויבים, אף על תובענות מסוגים אלה" (פסקה 14).

29. פסק הדין בעניין פלונית 2020 הוא מושא החלטת בית המשפט העליון בדנ"א 1292/20 פלונית נ' פלוני (19.07.2020). בבקשה לדיון נוסף העלתה המבקשת טענה מרכזית, שלפיה פסק הדין פוגע בזכויות הדיוניות של נפגעי עבירות מין בתוך המשפחה, בזכות השוויון ובזכות הגישה לערכאות, זאת נוכח ההבדלים שבין סדרי הדין החלים בבתי המשפט לענייני משפחה ולאלו שחלים בערכאות האזרחיות, ובפרט לנוכח השוני במשטר האגרות הנוהג בכל אחת מהערכאות.

כבוד הנשיאה חיות עמדה על הקשיים ובהם סכומי האגרה שיש להפקיד בעת פתיחת התביעה, אך ציינה, כי אין בהם לבדם להצדיק את קיומו של דיון נוסף (דנ"א 1292/10, פסקה 10). לצד זאת קבעה, ברורות, כי אין בפסק הדין בעניין פלונית 2020 קביעה השוללת הפעלת שיקול דעת פרטני, הנתון לבית המשפט לענייני משפחה להחיל את תקנה 5א לתקנות האגרות הכלליות במקרים המתאימים לשם תשלום אגרה מופחתת:

"... לא מצאתי כי פסק הדין שולל את שיקול דעתו של בית המשפט לענייני משפחה מלהחיל, במקרים המתאימים, את הוראת תקנה 5א לתקנות האגרות על תובענות בשל עבירות מין המוגשות לבית המשפט לענייני משפחה... אכן, הקביעה לפיה ההליך הנזיקי יתנהל בפני בית המשפט לענייני משפחה משמעה כי נדרשת הפעלת שיקול דעת פרטני לשם תשלום האגרה המופחתת, וייתכן שאין מדובר בפתרון מיטבי" (ההדגשה הוספה).

לעניות דעתי, ההתייחסות הפרטנית לתקנה 5א בקביעה זו, אינה מאיינת את שיקול הדעת המסור לבית המשפט לענייני משפחה בעת בחינת האגרה הנדרשת בזיקה לתביעת פיצויים בשל נזקי גוף, שנגרמה בשל אלימות פיזית נטענת כבמקרה דנן. משנה תוקף לדברים נעוץ בכך, שהחלטה בדנ"א 1292/20 נתנה על רקע טענת המבקשת, לפיה השוני במשטר האגרות בין הערכאות השונות יוביל לפגיעה בזכויות הדיוניות של בעלי הדין בבית המשפט לענייני משפחה (דנ"א 1292/20, פסקה 5), שכן טענה זו נכונה אף לתובענות נזקי גוף. כלומר ישנו שוני במשטר האגרות הנוהג בכל אחת מהערכאות גם באשר לתובענות פיצויים בגין נזקי גוף, מקום שתקנות האגרות במשפחה אינן מסדירות את האגרה בגין תביעות לנזקי גוף כלל. בהקשר זה יוזכר, שכבוד השופטת וילנר קבעה, מפורשות, בפסק הדין בעניין פלונית 2020, שהדיון בסוגיית הסמכות העניינית ביחס לתובענות בגין פגיעות מיניות רלוונטי באותה מידה באשר לתובענות



## בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 16357-02-20 מ' נ' מ'  
כב' הרשמת עינת גלעד משולם

נזיקין בגין אלימות במשפחה באופן שיש להחיל את הקביעות אף על תובענות אלה (פסקה 14). דומה, כי הדברים יפים אף לסוגיית האגרה, בפרט מקום שבו שאלת הסמכות העניינית נקשרה לסוגיית האגרה כעולה מהחלטת בית המשפט העליון בדנ"א 1292/20.

בנוסף, עמדת המדינה המעודכנת בתיק זה מלמדת כי ניתן להחיל את התקנות הכלליות במקרים המתאימים ביחס לנזקים הנובעים מעבירות מין. בעמדת המדינה נחזה, כי אין הסבר להבחנה שבין נזקים הנובעים מעבירות מין לבין נזקים הנובעים מתקיפה או מאלימות פיזית.

יתר על כן, במסגרת ההחלטה בדנ"א 1292/20 מפנה כבוד הנשיאה חיות להחלטת כבוד השופטת רוסמן גליס (הרשמת דאז) בעניין אלמוני. בהחלטה זו נענתה כבוד השופטת רוסמן גליס, בין היתר, גם לבקשת תובעת לשלם אגרה בהתאם לתקנה 5 לתקנות האגרות הכלליות, בגין נזקים נטענים שהם נזקי גוף (עניין אלמוני, פסקה 40).

30. טענה נוספת של המדינה כנגד החלת תקנות האגרות הכלליות ביחס לתובענה בגין נזקי גוף המתנהלת בבית המשפט לענייני משפחה נעוצה בתיקון לתקנות האגרות במשפחה מיום 15.5.18 (תקנות בית המשפט לענייני משפחה (אגרות), התשע"ח-2018, ק"ת 8000, עמ' 1952; להלן-**תיקון תשע"ח**). תיקון תשע"ח מאוחר להחלטה שנתנה בעניין אלמוני. לטענת המדינה, העובדה, כי מחוקק המשנה בחר שלא לאמץ הוראות מיוחדות לעניין תובענה לנזקי גוף, לצד תיקון גובה האגרות בעניינים אחרים, מלמדת על הסדר שלילי תחת לאקונה: **"בתיקון זה בחר מחוקק המשנה להוסיף סוגי תביעה נוספים במסגרת התוספת, אשר סכום האגרה המזערי בהן נמוך יותר. העובדה כי מתקין התקנות נתן דעתו על תקנות אלו ותיקן, על ידי הוספת הוראות מקלות, אולם לא אימץ הוראות נוספות, מלמדת אף היא כי אין מקום להוסיף סוגי תביעות נוספות על אלה שמנויות בתוספת"** (סעיף 8 לעמדת המדינה מיום 20.7.20).

איני סבורה, כי תיקון תשע"ח שולל את שיקול הדעת המסור לבית המשפט לענייני משפחה להחיל את תקנות האגרות הכלליות במקרים המתאימים, בפרט נוכח החלטתה המפורשת של כבוד הנשיאה חיות בדנ"א 1292/20, שניתנה לאחר תיקון תשע"ח. כמו כן, התיקון שאליו מפנה המדינה תכליתו להשוות בין סכומי האגרה הנגבים בבית המשפט לענייני משפחה לבין הסכומים הנגבים בבתי הדין הדתיים לגבי עניינים שבהם לבית המשפט לענייני משפחה ולבתי הדין הדתיים קיימת סמכות מקבילה. דהיינו, מחוקק המשנה לא נדרש להוספת "סוגי תביעות נוספים" (כלשון ב"כ המדינה), אלא נתן דעתו לאגרה הנגבית בתביעות שבין בני זוג, שכן בתביעות מעין אלה קיימת סמכות מקבילה לבתי הדין הדתיים. בהקשר זה יוער, כי תיקון התקנות כאמור הוצע על רקע עתירה לבג"ץ בעניין פערס בשיעורי האגרה (בג"ץ 9155/06 מרכז ברירה נ' שר המשפטים), ולאחר שבית המשפט לעניינים מנהלים אישר תובענה ייצוגית כנגד המדינה בנדון (ת"צ (מרכז) 4455-08-13 **שולמית סלם נ' מדינת ישראל – הנהלת בתי המשפט** (14.01.15)). כך נכתב בדברי ההסבר לתיקון תשע"ח: **"התקנות מבקשות ליצור שוויון בין האגרות המקבילות בכלל הערכאות השיפוטיות הדנות בענייני משפחה, בכדי לפעול ליצירת אחידות ביניהן כך שגובה האגרה לא יהווה שיקול בבחירת הערכאה"** (דברי הסבר לתקנות בית המשפט לענייני משפחה (אגרות)(תיקון), התשע"ו-2016; ההדגשה הוספה). יוצא אפוא, שהנסיבות שהובילו לתיקון תשע"ח אינן



## בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 20-02-16357 מ' נ' מ'  
כב' הרשמת עינת גלעד משולם

נעוצות בדבר שאלת האגרה שיש לשאת בה ביחס לתובענות נזקי גוף המוגשות לבית המשפט לענייני משפחה או להחלת תקנה 5 לתקנות האגרות הכלליות בבית המשפט לענייני משפחה.

יתר על כן, טענת המדינה, כי מחוקק המשנה נמנע מלהוסיף סוגי תביעות נוספות כגון תביעות בגין נזקי גוף בעת תיקון תקנות האגרות במשפחה בשנת 2018 באופן המלמד על הסדר שלילי ולא על לאקונה בתקנות אגרות משפחה – נשמט, לטעמי, זאת נוכח אמירות מפורשות של בתי המשפט ברבות השנים. כך עלה מדברי כבוד השופט רובינשטיין בשולי פסק הדין בעניין פלונית, כי כעולה מדברי ב"כ המדינה תקנות האגרות בבתי המשפט לענייני משפחה נבחנות והן "במגמת תיקון" (פסקה כ"ח). באופן דומה נכתב בעניין אלמוני כך: "למותר לציין, כי נדרשתי ליתן החלטה זו, בשל הלאקונה החקיקתית שנוצרה ומן הראוי שהמחוקק יתן דעתו באשר להחלת התיקונים הנוגעים לתובענות נזיקיות בגין עבירות מין ובגין נזקי גוף אחרים גם על ביהמ"ש לענייני משפחה" (פסקה 43).

קביעות אלה אמנם נכתבו קודם לתיקון תשע"ח, אך בהחלטת בית המשפט העליון שניתנה זה מקרוב בחודש יולי 2020, הדגישה כבוד הנשיאה חיות, כי פסק הדין בעניין פלונית 2020 אינו שולל חיוב באגרה מופחתת והבהירה כי אמנם יתכן שאין מדובר בפתרון מיטבי ו"משכך, טוב יעשה מתקין התקנות אם ייתן דעתו לסוגיה זו באופן מפורש" (דנ"א 1292/20, פסקה 10).

31. דעתי כדעת המדינה, בסוגיית האגרות יש לקחת בחשבון את הייחודיות של כל מטריה, שהרי בית המשפט לענייני משפחה אינו כבית משפט אזרחי. עובדה זו לבטח מצדיקה התייחסות שונה של מחוקק המשנה. בהקשר זה טענה המדינה כנגד החלת תקנות האגרות הכלליות במקרה דנן, כי הליכים המתקיימים בבית המשפט לענייני משפחה מחויבים ממילא בתשלום אגרה נמוכה בהשוואה לאגרה שיש לשלמה בבית המשפט האזרחי (סעיף 12 לעמדת המדינה מיום 20.7.20). כך, בתביעה לסכום כסף קצוב, נהנים בעלי הדין בבית המשפט לענייני משפחה מאגרה מופחתת בסך אחוז מהסכום הנתבע ולא פחות מ-480 ₪ (פרט 1 לתוספת הראשונה לתקנות האגרות במשפחה), בעוד בערכאה האזרחית האגרה המשולמת בגין תביעה לסכום כסף קצוב היא בשיעור של 2.5% מהסכום הנתבע ולא פחות מ-761 ש"ח (פריטים 1, 8 לתוספת לתקנות האגרות הכלליות).

הגם שתקנות האגרות במשפחה מקלות עם המתדיינים בהשוואה לתקנות האגרות הכלליות, היעדרו של הסדר מיוחד לעניין תביעות בגין נזקי גוף בתקנות האגרות במשפחה עלול לגרום לכך, שבעלי הדין בבית המשפט לענייני משפחה יידרשו לשום תביעתם הנזיקית ולשלם אגרה מלאה בעת הגשת התובענה, משל הייתה זו תביעה "רגילה" לסכום כסף קצוב. לעומת זאת, אין חולק כי האגרה שבה נושא תובע בפתח ההליכים בהתאם לתקנה 5 לתקנות האגרות הכלליות היא אגרה מופחתת (715 ₪ בהליכים בבית משפט השלום, 1,218 ₪ בהליכים בבית המשפט המחוזי).

אמנם יתכן שסכום האגרה המלא בתביעות לפיצוי בגין נזקי גוף על פי תקנה 5 לתקנות האגרות הכלליות, עלול בסופו של הליך לעלות בגובהו על האגרה שהייתה משולמת בבית המשפט לענייני משפחה (כתלות בגובה הנזק הנתבע והנפסק). עם זאת, מחוקק המשנה בחר להקל על בעלי דין המבקשים לתבוע מעוול שגרם להם לנזקי גוף, על ידי פתיחת שערי בית המשפט עבור אגרה מינימאלית. ודוק, ההסדר המקל



## בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 20-02-16357 מ' נ' מ'  
כב' הרשמת עינת גלעד משולם

שבחר מחוקק המשנה להנהיג בעניין האגרות בבית המשפט לענייני משפחה מתיישב עם תכלית בית המשפט לענייני משפחה, שבו נבחנים עניינים בעלי אופי אישי וחיוני, והוא נועד לסייע בפתיחת שערי כבוד השופטת ברק ארז, בע"מ 6276/13 פלוני נ' היועץ המשפטי לממשלה, פסקה 22 (08.07.2014). מטעם זה קשה להלום מצב שבו בעל דין המגיש תביעה לבית המשפט לענייני משפחה, יישא באגרה גבוהה משמעותית בהשוואה לבעל דין המגיש תביעה זהה במהותה לבית המשפט האזרחי. בהקשר זה, ראו דברי כבוד השופט רובינשטיין בבע"מ 1818/16 פלונית נ' פלוני, פסקה י"א (05.07.2016):

**"אין לפרש את תקנות האגרות בבתי המשפט לענייני משפחה, כאילו באות הן להקשות ולא להקל על המתדיינים. הדבר אינו עולה בקנה אחד עם תכליתן האמורה של תקנות האגרות בבתי המשפט לענייני משפחה – "לסייע בפתיחת שערי בית משפט זה שמוסמך לדון בעניינים בעלי אופי אישי וחיוני" (שם). מכאן, כי ככל שיש בתקנות האגרות הכלליות כדי להקל עם בעלי הדין בהשוואה לתקנות האמורות בבית הדין לענייני משפחה – למשל, באפשרות פריסת האגרה לתשלומים – אינני סבור כי בית המשפט לענייני משפחה מנוע מעשיית שימוש בתקנות האגרות הכלליות".**

32. ולבסוף, בתי המשפט לענייני משפחה נדרשו לסוגיית האגרה ביחס לתובענות פיצויים בגין נזקי גוף בעבר. זה המקום לציין, כי גם כבוד הנשיאה חיות בדנ"א 1292/20 וגם כבוד השופטת וילנר בעניין פלונית 2020 נתנו דעתן למה שמכונה "הפרקטיקה הנוהגת" ונקבע כי "בפרשנותו של דבר חקיקה יש ליתן משקל אף לפרקטיקה הנוהגת" (ראו פסקה 33 בעניין פלונית 2020 והשווה לפסקה 10 בדנ"א 1292/20). באופן דומה ניתן להידרש לפרקטיקה נוהגת ביחס לסוגיית האגרה בתובענות נזקי גוף המוגשות לבית המשפט לענייני משפחה.

כאמור, **בעניין אלמוני** נקבע, כי בתקנות האגרות במשפחה ישנה "לאקונה הזועקת להשלמה" (פסקה 25). במקרה זה נקבע כי בגין נזקי הגוף תשלם התובעת אגרה מופחתת על פי סיווג בתקנות האגרות הכלליות. במקרה אחר נדרשה כבוד השופטת סנונית-פורר (הרשמת דאז) לשאלת האגרה בעת בחינת תובענה, בתמ"ש 46358-02-10 פלונית נ' אלמונית (19.1.12). אמנם במקרה זה נקבע כי התביעה אינה מונה ראשי נזק ומנוסחת באופן עמום ולכן אינה בגדר "תביעה טהורה לנזקי גוף" (פסקה 42) אך לצד זאת נקבע, כי **"על אף השוני המהותי בין תקנות בתי המשפט (אגרות) לתקנות אגרות בבימ"ש לענייני משפחה – הרי שניתן – ואף צריך – ללמוד מהתקנות הללו לענייננו (הכוונה לתקנות האגרה הכלליות –**

**ע.ג.מ) ... על בית המשפט להתאים את הפירוש של התקנות גם לשינוי העיתים ובוודאי לאור עמום התביעות המוגשות תדיר" (פסקה 41, ההדגשה הוספה). במקרה זה נקבע כי באשר לנזקים שאינם נזקי גוף, הרי שיש לפרטם, לשום אותם ולשלם אגרה נגזרת ואילו בכל הנוגע לתביעה בגין נזקים גופניים שולמה אגרה מופחתת כדין (פסקה 51). באופן דומה, כבוד השופטת בן דור ליבל קבעה לאחרונה, בניגוד לעמדת המדינה, כי לא ניתן להורות לתובעת שהגישה תביעה בגין נזקי גוף לשלם אגרה המהווה אחוז מהסכום הנתבע כתביעה לסכום קצוב, כפי שעותרת המדינה אף בתיק זה: "משעסקינן בתביעה העוסקת כל כולה בנזקי גוף, ומשבאנו לכלל מסקנה לפיה גם בבית המשפט למשפחה אין חובה לפרש את סכום התביעה לנזקי גוף, ממילא גם לא ניתן לסווגה כתביעה לסכום קצוב, וכפועל יוצא לא ניתן**



## בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 20-02-16357 מ' נ' מ'  
כב' הרשמת עינת גלעד משולם

להורות על תשלום האגרה בהתאם לסעיף 1 לתוספת הראשונה" (ע"ר (משפחה ירושלים) 27527-09-19  
עזובון מ' (המנוח) נ' מ פסקה 31 (9.03.2020).

33. נוכח כל האמור ובשל הלאקונה בתקנות האגרות משפחה ביחס להסדרת האגרה שיש לשלם בגין תביעות נזקי גוף, שוכנעתי, כי בנסיבות תיק זה נכון להחיל על התובענה את הוראות תקנה 5 ותקנה 5א לתקנות האגרות הכלליות.

### האגרה הנדרשת בתשלום

34. התובעת טענה שעליה לשלם, בעת הזו, אגרה בסך של 1,720 ₪, 1,218 ₪ בגין תביעתה לפיצויים בשל נזקי גוף (תקנה 5 לתקנות האגרות הכלליות), ו-502 ₪ בגין תביעה בשל עבירות מין (תקנה 5א לתקנות האגרות הכלליות). אלא שמעת שהתובעת העריכה את תביעתה בסך כולל של 2,700,000 ₪. הרי שעליה לשאת באגרה התואמת תביעה שהייתה מוגשת לבית המשפט המחוזי (סעיף 51(א)(2) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], תשמ"ד-1984) ביחס לשני הרכיבים הנתבעים.

לפיכך על התובעת לשלם, בעת הזו, אגרה בסך 904 ₪ לפי פרט 9א לתקנות האגרות הכלליות, ואגרה בסך 1,218 ₪ לפי פרט 35 לתקנות האגרות הכלליות, ובסה"כ 2,122 ₪.

מסך זה ינוכה סכום האגרה ששולם על ידי התובעת בעת פתיחת התיק.

אגרה כאמור תשולם בתוך 15 ימים, שאם לא כן תימחק התובענה.

### החלטה זו ניתנת לפרסום בהשמטת פרטים מזהים

ניתן היום, י"ג אלול תש"פ, 02 ספטמבר 2020, בהעדר הצדדים.

עינת גלעד משולם, רשמת